

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 6. WRZESNIA 1796. R. WE WTOREK.

Z Wiednia 27 Sierpnia.

Gazeta dworska żadney w sobie ważney wiadomości od woysk naszych nie zawiera, to tylko wspomina, że bitwa d. 17 t. m. stoczona podług rapportu Generała *Kray* bardzo była krwawa. Lubo wspomniony Generał od przewyższających sił nieprzyjaciela do opuszczenia swey pozycyi przy *Sulzbach* był przymuszony, korzyść iednak ta kosztowała go do 500 ludzi, których wniewołą wzięliśmy, procz tego stracić miał przeszło 3000 ludzi w zabitych i rannych, gdyż ogień nasz z armat i ręczney broni, dla bliskości nieprzyjaciela, bardzo był skuteczny. Deputacya wyznaczona do obrony granic *Tyrolickich*, wydała do Tyrolczyków odezwę, ktorey treść jest ta: „Widoczne jest niebezpieczeństwo, w którym się ovczyzna znajduje, lecz nie przyszło ieszcze do tego stopnia, abyśmy mieli tracić odwagę, i owszem, teraz właśnie kiedy nam zagrożą, trzeba aby meztwo Tyrolczyków okazało się. Na granicach naszych stoi liczna i waleczna armia Cesarzka będąca w stanie powetowania klęsk i strat poniesionych. Położenie gerzyste kraiu naszego, ułatwia nam sposoby obrony, a wreszcie wszak ieszemy Tyrolczykami, na których tak już często nieprzyjaciel napa- dał, ale ich nigdy nie pokonał. Prosimy Boga zażępow o wszechmocne wsparcie tego, podwoymy usiłowanu nasze, od Mo-

narchy, od kraiu całego i od całej Euro- py tak dobrze przyjęte, niech przez przy- łożenie się nasze, nigdy woysku na ży- wnościach nie zbywa, ostatnich nakoniec sił użyjemy, w obronie ovczyzny, świę- tey religii, własności, żon i dzieci na- szych. Stoiące na granicach kompanie strzelców wzmocniemy nowemi posiłka- mi. Odsuńmy wszelkie trudności w ich uzbroieniu, słowem czynmy to wszystko, co po nas powinność, honor i interes wła- sny wymagają.

Z Paryża 24. Sierpnia.

Gdy nietylko Francją ale i całą Eu- ropę sposob myślenia Dyrektoryatu wzglę- dem woyny terażnieyszey interessuie wy- pisujemy więc tu następujący artykuł z ied- nego rządowego dziennika pod okiem Dyrektoryatu na widok publiczny wycho- dzącego.

„Przed otwarciem kampanii (mowi tenże Dyrektoryat) trwożliwi ludzie biorąc blahość swych politycznych domnie- mań za naygłębsze rozumowanie; dziwo- waliśmy, iż rząd zamiast skwapliwego przy- jęcia czynionych sobie do pokoju propo- zycyi, ukryte w nich chytne zamiary starał się na jaw wystawiać. Podług ich sposobu widzenia, bojaźliwość od rządu okazana, miała być skutkiem rozumu i konieczno- ści. Ale godność narodowa, przeczcucie wielkich zwycięstw i świętość sprawy re- publikanckiey, rozproszyły wszelkie fat-

szywey i wftydneuy rachuby omanienia, i nayoftrzeysze pociski intrygi połamaly się o tę nieprzebitą tarczę. Od czasu kiedy tryumfy nasze postępuią jedne za drugimi tak szybko, że się nad nimi sama zadumiewa sława, zaczęto głosić, że rząd całą Europę chce zawoiować, i że po opowaniu krajów nieprzyjacielskich dopiero pokoy chce zawrzeć; lecz zwodnicze te wieści przez pogardę publiczną nadto są dziś ochydzone, aby na nie odpowiadać. Zeby potęga Rzpltey była iak naywiększą, żeby iak nayokazalsze były zwycięstwa woysk iey, czuje jednak Dyrektoryat potrzebę ukończenia rozpoczętey pod nayświętszym hasłem woyny, gdy ta doydzie do zamierzonego sobie kresu, i *zagruntowania szczęścia i wolności wielkiego ludu na niewzruszonych samowładztwa iego zasadach.* Jak skoro wojujące mocarstwa ują pychę i ambicyą przewrotney polityki swoiey, przed tą prawdą oskarżającą ich, i kłęski ich pomnażającą przez nienawiść narodów, którym woyna dokucza, w tym natychmiast momencie pierwsza zorza pokoiu zaiśnie. Już się gmach koalicyi wali, a mocny nacisk dzisieyszych wypadkow, to na naycelniejszych politycznych gabinetach wymoże, czego w nich rozmaite doświadczenia nie dokazały. Już państwa niektore uciskającym do tych czas wpływem innych mocniejszych państw rządzone, chciwie zbierają oliwne gałązki przez Francya pokonanym nieprzyjaciółom ofiarowane. Zawieszenia broni przez wspianłość zadyktowane a z ufnością przyjęte, wstrzymały w południowych Włochach pogrom broni zwycięzkiej. Trwałe i zobopolnie korzyftne traktaty, na łonie rzetelney dyplomatyki układają się. Część wielka Niemiec nie czuje już tak iak dawniey ciężaru oręża, przez zawarte umo-

wy z Xciem *Wirtembergskim*, Margrabią *Badeńskim* i innemi stanami Cyrkułu *Szwabii* i t. d.

Rada 500. ratyfikowała już traktat pokoiu z Xciem *Wirtembergskim* zawarty. Dyrektoryat wykonawczy oznaymił teyże radzie, iż zwyczajne przychody nie wystarczają na wyznaczone dla rządu wydatki, jeżeli administracye powiatowe na swoje miejscowe expensa wybieranie pewnych podatkow nie będą miały sobie dozwolone. Wiecie obywatele prawodawcy (mówi przy końcu Dyrektoryat,) iż żołnierz Republikancki pod sztandarem zwycięstwa dla tego iedynie walczy, aby ooczyźnie ziednał pokoy chwalebny, wolność iey ugruntował, i taką dał postać Europie iżby nieszczęścia pochodzące teraz z wątki błędu z prawdą, nie mogły powrócić. — Z Hiszpanii donoszą, że tam wiele ciężkiew artylleryi przeprowadzają ku granicom Portugalskim. Jest mniemaniem niektórych, iż to się dzieie w celu przymuszenia rządu Portugalskiego do zamknięcia swych portow dla Anglikow, coby nieprzyjaźń między Hiszpanią i W. Brytanią powiększyło. — Jarmark w *Beaucaire* był wielki bardzo w tym roku, znaydowała się na nim znaczna liczba Włochow i Hiszpanow. Ci ostatni wiele pieniędzy z sobą poprzywozili. — Mowią znouw mocno o projekcie ustanowienia bankow. — Przed obchodem uroczystości d. 10. Sierpnia widzieć się dały pisma zachęcające do zamieszkań. Wielu obywatelow doniosło zaraz o tym swym zwierzchnościom. Generał zaś miasta *Paryża Hatry*, zwołał woysko, miał do niego mowę przypominając przysięgę bronia republikanckiey konstytucyi, wezwał potym tych wszystkich którzyby podobne pisma udzielone sobie mieli do wystąpie-

nia z szeregu, co gdy napaściło oddane od nich pisma, podarto, podeptano i spalono.

Wypis z listu obywatela *Bourville* vice konsula Rzplitej Francuzkiej w *Lattaquie* w *Syryi* 20. Floreal (9. Maia.)

Straszne trzęsienie ziemi zniszczyło prawie całkowicie to nieszczęśliwe miasto. Dało się one uczuć 16. Floreal (5. Maia) o wpół do dziesiątej zrana i trwało 86. sekund. Więcej 3,000. osob. zabitych przez ruiny domow zostało. Mów także osłabiony przez pierwsze wzruszenia, zawalił się potem całkowicie, i teraz ze wszystkimi Francuzami którzy w tym miejscu mieszkali, pod namiotami zostają. Większa część meczetow zapadła, te zaś które jeszcze stoją obalą się zapewne jak tylko spadną pierwsze deszcze. — Kiedy niekiedy wstrząsienia ziemi czuć się jeszcze dała. Dowiedzieliśmy się także o całkowitym zniszczeniu małego miasta *Gibellet*, i zawaleniu się wielu domow w *Tortosie*, w *Trypoli* (miast w *Syryi*.)

Rada 500. wydała urządzenie względem ustanowienia najwyższego sądu w mieście *Vendome* (nad rzeką *Loire* o 40. godzin od *Paryża*) w którym sprawa *Droueta* ma być roztrzygnięta, w następujących wyrazach: „Stosownie do 267. artykułu konstytucyi, i dekretu oskarżenia przeciw *Janowi Drouet* jednemu z reprezentantow ludu wydanego, Rada 500. w imieniu ciała prawodawczego stanowi sąd najwyższy w *Vendome* w departamencie *Loire i Cher*, gdzie sędziowie, i oskarżyciele publiczni 15. Fructidor (1. Września) zgromadzić się powinni. — Reprezentant ludu *Drouet* i współoskarżeni w tymże czasie zostaną tam przeprowadzeni.

Generałowie *Rigaud* i *Bauvais* komendanci w departamencie południowym

wyspy *S. Domingo* przysłali Dyrektorytowi raport urzędowy względem oblężenia przez Anglikow twierdzy *Leogane*, i ucieczki ich z pod tego miejsca. Przekupili oni dwóch szefow od wołuntaryuszow nazwankiem *Dicaudonné* i *Pompée*, lecz ci od własnych żołnierzy którzy zdradę odkryli, aresztowani zostali. Flotta Angielska pokazała się przy *Leogane*, składała się z 4. liniowych okrętow, 6. fregat, 50. statkow transportowych i kilku innych, w ogóle z 69. okrętow, zbliżyła się do zamku *Ca-ira*, w celu ażeby wojska pod zasłoną ich armat bezpiecznie na brzegi wysiąść mogły. — W liczbie 1,000 ludzi atakowali miasto z strony bramy wolności, lecz po bitwie półgodzinnej cofnąć się musieli. Wnocy wysypali baterya, a nazajutrz byli przymuszeni do jej opuszczenia. Przypuścili potem szturm generalny, garnizon dał się im zbliżyć aż do brzegow rowu, lecz potem tak zreźnie ogniem kierował, iż do cofnienia się byli przynaglani. W ten czas zaraz uczynił garnizon wycieczkę zepsuł drugą baterya, w której Anglicy 24. fantowe armaty mieli, i znaczną liczbę amunicyi zabrał. Nakoniec uwiadomieni iż Generałowie *Rigaud* i *Bauvais* na pomoc spieszyli, z takim pospiechem wsiedli na okręty, iż zostawili znaczną liczbę broni, amunicyi i żywności.

Z *Paryża* 18. Sierpnia.
Armia Włoska.

List Generała *Buonaparte* do Dyrektoryatu wykonawczego z kwatery głównej w *Weronie* 21. Thermidora (8. Sierpnia)

Obywatelo Dyrektorowic! Nieprzyjaciel obiał stanowisko za rzeką *Mincio*: prawa jego przypierała do obozu oszańcowanego przy *Peschiera*, lewe do *Man-*

tu, środek zaś był w *Valeggio*. Generał nasz *Angereau* udał się d. 16 Sierpnia do *Borghetto*, i gdy tam mocną kanonadę z nieprzyjacielem rozpoczął, w ten czas Generał *Massena* uderzył na oboz Cesarzkich przy *Peschiera*, rozpędził ich wojsko, wziął 12 armat i 700 niewolnika. — Skutkiem tej bitwy było przymuszenie Austryaków do porzucenia oblężenia *Peschiera* i ich położenia za *Mincio*. Nazajutrz d. 7 t. m. Generał *Angereau* przebył tę rzekę przy *Peschiera*. Dywizya Generała *Serrurier* udała się do *Werony*, gdzie o 10tej godzinie w wieczor przybyła, w ten czas, gdy dywizya Generała *Masseny* zabrała swoje dawne stanowisko zdobywszy wprzody 7 armat i 400 niewolnika. Tylna straż nieprzyjaciela była jeszcze w *Weronie*, bramy miasta tego zamknięte, i mosty wzniesione załataliśmy. — *Proveditor* (Gubernator) Wenecki wezwany do otworzenia bram odpowiedział, iż nie może tego uczynić, chyba po upłynieniu dwóch godzin czasu, kazałem przyprowadzić to do skutku mocą armat, a Generał *Dommartin* w 15tu minutach rozkaz mój dopełnił; znaleźliśmy w tym mieście rozmaite bagaże, i kilka set niewolnika wzięliśmy. Tym sposobem powrót nasz do dawnych pozycji skutecznym został. Nieprzyjaciel z daleka od nas w Tyrol umyka. Posiłki o których mnie uwiadomiliście pośpieszające ku nam z nad brzegów *Oceanu*, przybywać już zaczynają, i wszystko tu jest w najlepszym stanie. Armia Austryacka, która od 6 niedziel wtargnieniem do Włoch groziła, jako sen zniknęła, i kraj ten zupełnie jest teraz spokojnym. — Lud w *Bolonii*, *Ferrarze*, a osobliwie w *Medyolanie* okazał w czasie cofania się naszego największe przywiązanie do wolno-

ści, i wielką odwagę. — W tym ostatnim miesiącu, gdy niektórzy rozgłaszali, że nieprzyjaciel był już w *Cassano*, a wojska nasze całkiem rozpierzchnęły się, lud żądał broni, chciał iść na naszą pomoc, i śpiewał po wszystkich miejscach publicznych piosnki patryotyczne wiośnane a mianowicie pieśń *Marsylijską*. — Generał brygady *Victor*, będąc na czele 18tej poł brygady, dał dowód najpiękniejszy odwagi w bitwie przy *Peschiera*.

Armia Sambry i Mozy.

Zwycięstwo równie nam sprzyja nad *Menem* jak nad *Mincio*. — Dyrektoryat wykonawczy podał dziś do wiadomości publicznej dwa listy Generała *Klebera*, który godnie utrzymywał chwałę i szczęście armii republikańskich w czasie słabości Generała *Jourdana*; ten powróciwszy już do zdrowia objął najwyższą komendę. — Gdy wojsko nasze w *Bambergu* stanęło, niektóre jego dywizye udały się przez *Coburg* i *Lichtenfeld* dla wyjaśnienia obrotów nieprzyjaciela, iakoż dowiedział się *Kleber*, że Cesarscy do *Egry* zmierzali. Z tego powodu rozkazał dwóm dywizjom lewego skrzydła przebyć *Reidnitz* i postępować ku *Forchheim* i *Ebermannstadt*, dywizye zaś prawego, miały stanąć w tyle rzeki *Rauh Erbach*. To położenie pociągnęło za sobą spotkanie się kawalerji pod Generałem *Lefevre* będącej, na równinie w okolicy *Stellendorf* z nieprzyjacielską jazdą daleko liczniejszą, nasi podwakroć odparci, niewahali się trzeci raz atak przypuścić, który jak napomyślniey udał się i Cesarscy z pośpiechem umykać musieli. Artyllerya ich i piechota będąca w *Altendorf* zaczęła dawać ognia na własną jazdę, iako też i na naszą, dla ochronienia siebie, żeby zlaną nie była i zapowalenią swej retyna-

dy. W tymże czasie inne stanowiska za-
brane zostały bez wielu trudności przez
dywizye Generałów *Bernadotte*, *Grenier*
i *Championnet*. Strata Austriaków była
znaczna. Generał *Lefevre* wziął 60. lu-
dzi i officera w niewolę. Dnia 7. Sierpnia
stał nieprzyjaciel po obydwóch brze-
gach *Rednitz* między *Ebermannstadt*, *For-*
chheim i *Hoeslert*. Generał *Kleber* kazał
we wszystkich punktach na niego uderzyć.
Lefevre po bitwie godzinę trwającej opa-
nował *Ebermannstadt*. Generał *Colaud*
poszedł ku *Forchheim*, gdzie się *Wartens-*
leben osobiście znajdował. Przednią
straż naszą pod Generałem adiutantem
Ney wytrzymała ogień z czternaście dział,
niemając do odstrzeliwania iak tylko dwie
armaty, mimo tego jednak przymusiła Ce-
sarzkich do cofnięcia się do *Forchheim*, a
pożytkując z zamieszania i postrachu we-
zwała zaraz twierdzę tę do poddania się;
żądano wprawdzie krotkiej zwłoki, aże-
by nieprzyjaciel mógł się oddalić, na co
gdysmy zezwolić niechcieli, forteca ta
mając 70. armat spiżowych, znaczną liczbę
broni i amunicyi natychmiast się podda-
ła. — Dywizya Generała *Greniere*, po
krotkiej lecz żywej bitwie usadowiła się
na wzgórkach w tyle rzeki *Aich*. W *Wil-*
lersdorf 100. niewolnika z 1. Officierem
zabrała. Generał *Championnet* z wielu
wiosiek powypędzał piechotę Węgierską.
Różne te miejsca z bagnietem w rękę zdo-
byte, częstokroć po trzy razy wzięte,
utracone i na powrot odzyskane przez na-
szych zostały. — W tymże czasie Generał
Bernadotte dobywał *Hoeslert*, a Generał
Bouneau z oddziałem jazdy okrzydłał nie-
przyjaciela z lewej jego flanki. — Te na-
szych obroty decydujące, ukutecznione
nayedokładniey, zadziwiły Austriaków,
nie wiedzieli co począć, gdysmy ze wszy-

fkich stron na nich nacierali. Cofnęli się
więc pod zastoną ognia dział swoich, na
ktory z najlepszym skutkiem odpowiada-
liśmy. — Obrocili potym swą drogę
ku *Norymberdze*. W ostatnich utarczkach
do 100. niewolników ieszcze zabraliśmy.
Generał adiutant *Ney* na placu bitwy mia-
nowany został Generałem Brygady.

Wypis z listu Generała Klebera.

Nie będzie zapewne Francya oboję-
tnym patrzeć okiem na zdobycze od dwóch
miesięcy marszu i zwycięstw przez armię
Sambry i *Mozy* na nieprzyjaciela zyskane.

Działa Polowe.

W <i>Alterkirchen</i>	-	12.)	
Na rowninach przy <i>Neuwied</i>	-	2.)	
W <i>Friedberg</i>	-	3.)	57.
Nad <i>Menem</i> z artylleryi re-	-		
zerwowej <i>Wartenslebena</i>	-	40.)	

Działa do oblężenia.

W <i>Frankfurcie</i>	-	171.)	
W <i>Würzburgu</i> i <i>Marienburgu</i>	-	303.)	
W <i>Königstein</i>	-	20.)	565.
W <i>Könighoffen</i>	-	69.)	
W <i>Bambergu</i>	-	2.)	
Summa			- 622.

Dostało nam się także 4.000. kara-
binow, i znaczna liczba sztandarow. Procz
tego wzięto w *Forchheim* iak się wyżej
powiedziało armat 70. — Magazyny zaś
żywności i sukni szacować można do 2.
millionow liwrow. Zdrowie i uszanowa-
nie (podpisano) *Kleber.*

Czynności Woienne w Niemczech.

Z Augsburga 16. Sierpnia.

Główna armia Cesarzka ma się w o-
kolicy *Ratyzbony* zgromadzić. Generalna
kwatery *Arcy-Xięcia* Karola była wczoray
w *Singengen* niedaleko *Neuburg* nad *Du-*
naiem. Korpus jeden Austriaków pod

Generałem artyleryi *la Tour* stoi obozem między *Heppach* i *Koppelberg* o milę od nas. Dnia 13. t. m. korpus *Kondeusza* pobity, został od Republikanów między *Kreutzberg* i *Mindelheim*. Bitwa ta była uporczywa i bardzo krwawa, Rójaliści cofnąć się musieli do *Turckheim*, piechota ich bardzo ucierpiała, 500. ranionych przeprowadzono potem do *Göpingen*. Reszta zaś złączyła się z *Feldmarszałkiem Frölich* i stoją razem między *Schwabmunden* i *Hillesingen*, o które dwie wioski skrzydła swoje przypierają. Rozchodzi się teraz wiadomość, iż Francuzi przepawili się przez *Dunaj* między *Lauingen* i *Gündel singer*, i zmierzają przez *Gunsburg* i *Burgau* ku rzece *Lech*. Generałowie *Lauer*, *Latour* i *Frölich* są wyznaczeni do wstrzymywania ich progressów w tej stronie.

Z Ratyzbony 18. Sierpnia.

Od dnia 13. t. m. w którym słyszeliśmy huk armat w czasie bitwy Rójalistów z Republikanami, i w ktorej pierwsi wiele ucierpieli, nie przestanie przechodzą tędy wozy z amunicyą i bagażami, i wiele tu także przybyło batalionów w *Oberwerth* obozujących. Austryacy strzegą bram naszych a *Maier Werwalli* doniósł Magistratowi, iż kommandantem mianowany został. Na wzgorkach naszej okolicy aż do *Ettershausen* wysypnią fortyfikacye, i już na nie armaty zaprowadzają. Główna kwatera *Wartonslebena* jest w *Schwandorf*.

Z Montabaur 20. Sierpnia.

Twierdza *Ehrenbreitstein* nie jest jeszcze obleżona, lecz tylko opasana w koło: okopy ktore koło niey Francuzi wysypnią poruwnane bydz mogą z fortecą, iak tylko jeden jest zakończony, rozpoczynają natychmiast drugi. Dziś rano

garnizon mocno strzelał dla zepsucia robot w nocy przy świetle księżycy ukończonych, lecz bezskutecznie: w tych dniach ma się obleżenie formalne rozpocząć. W całej okolicy kazali sobie republikanie przyftawić drabiny w celu wybrania najzdatniejszych do szturm. Generał *Marcceau* w *Koblentz* się znajduje, gdzie świętego woyska coraz więcej przybywa. — Procz tego z różnych fortec Francuzkich zbierają się garnizony, ktore razem wzięte składac będą 40.000. ludzi, i użyte zostaną do obleżenia *Moguncyi*.

Z Manheimu 22. Sierpnia.

Powszechnie teraz tego jesteśmy zdania, iż miasto nasze bombardowaniu niepodpadnie, różne tego są przyczyny, a lubo zupełnie gruntowney niemasz, zdaje się jednak, że *Ehrenbreitstein* i *Moguncya* z położenia swego bardziej interesując Francuzów, prędzey ich zamiary wojenne ku sobie ściagną. Mimo tego znaywiększą pilnością idzie robotą koło zmocnienia twierdzy. Z drugiej strony *Renu* w ciągu kilku godzin drogi wcale niewiedac Francuzów, nawet w *Spirze* ich niemasz.

Z Frankfurtu 25. Sierpnia.

W nocy z dnia 19 na 20ty garnizon z *Cassel* przy *Moguncyi* uczynił wycieczkę, w ktorej dwie armaty i 150. Francuzów w niewolę zabrał. Ze strony także Austryaków wpadli niektorzy w ręce republikanów. — Zadnych tu rozkwaterowanych żołnierzy nie mamy. Często bardzo przejeżdżają tędy kuryerowie. Mieszkańcy tuteysi żądają niezmiernie arsenału wyproznionego teraz przez Francuzów, a osobliwie wielkich armat. Kraj leżący między rzekami *Menem* i *Lahną* oprócz miasta naszego i rekwizycyi, ma nałożoney kontrybucyi 3,600,000. li-

wrow, Biskupstwo *Fuld* ma złożyć 20,000 a kanonicy 30,000 liwrow.

Z *Norymbergi* 24. *Sierpnia*.

Kolumna Generała *Bernadotte* mówi iż do cofnięcia się przymuszona była. Jak tylko ta wiadomość tu nadeszła zalecono wszystkim wojskowym, ażeby w każdym momencie na dany rozkaz do wymaszerowania byli gotowi. — Zawczoraj Republikanie bagaże swoje do *Bambergu* odesłali.

Z *Bambergu* 24. *Sierpnia*.

Najlepsze armaty z *Forchheim* w liczbie sztuk 46, na statki są sprowadzone, i do *Frankfurtu* spławione być mają. Właśnie teraz nadchodzi znaczny transport najlepszych dział z *Norymbergi*, mają one być użyte do oblężenia *Monguncyi*.

Z *Bareuth* 25. *Sierpnia*.

W miarę jak okoliczności wojenne wkrótce mają być przy *Ambergu* udecydowane, ciekawość się wszystkich pomnaża, lecz ta nie tak łatwo zaspokoioną być może, gdyż ani poczta ani posłańcy konni lub piesi nie są przepuszczanemi, i jakie więc wiadomości w tym momencie przez różne relacje odebraliśmy takie tu umieszczamy.

Z nadgranicz wyższ. Palatynatu 24. *Sierp*:

Bojaźń w *Ambergu* jest nad wszystkie opisane. Jak tylko się Francuzi dowiedzieli o klęsce swoich pod *Schwarzenfeld* natychmiast z pospiechem wyszli z miasta, każdy z mieszkańców w bojaźni, powrotu ich oczekuje. Więcej 600. wozow naładowanych stoi w *Ambergu*.

W tym momencie znowu przychodzi wiadomość, iż Republikanom nowe posiłki przybywają. Wezoraj szli przez *Norymbergę* ku *Amberg*, liczba ich ma być więcej jak 10,000. Wnioskują, iż o-

skrzydłili już byli Cesarzkich i bliżej stali granic Czeskich jak *Wartensleben*, co przynagliło go do stoczenia bitwy przy *Schwarzenfeld*.

Dnia 25. *Sierpnia* o 4. z rana.

Z naczney liczby wozow z prochami które do *Schlicht* wieziono, wskazano udać się drogą do *Hambach*, a zatym naprzod, officer Francuzki który onegdaj przez to miasto przejeżdżał mówi, iż dnia następującego to jest 24 t. m. wielkich wypadków spodziewać się należało. Jakoż przy *Kirchenthumbach* od rana aż późno po południu słyszano mocny huk armat, lecz niewiadomo na którą stronę nakłoniło się zwycięstwo. — Przy *Pegnitz* stosownie do powieści jednego podróżnego znajdowało się 16,000. Francuzow, którzy na *Zipser-Berg* mieli swój oboz rozłożony.

Z *Bareuth* 27. *Sierpnia*.

Dziś żadna tu jeszcze nie stanęła poczta. Przejżdżający tylko tędy pewny podróżny następujące obrotów wojennych uczynił nam opisanie.

„Byłem w *Norymberdze* kiedy Francuzi z miasta tego wychodzili a Austryacy do niego zbliżali się. We środę rano lekka jazda o pół mile od miasta uciekała się. Wszystkie bramy zamknięto, jedną wylawszy, przez którą Francuzi cofali się. — Jedna ich część przeszła *Rednitz* przy *Bach* i *Bruck*, a druga przez *Erlangen* udała się do *Forchheim*. W tym ostatnim miejscu znalazłem w piątek rano cały oboz Francuzki, do którego także *Bernadotte* z korpusem swym ściągnął. Stały tam trzy dywizye to jest: *Bernadotta*, *Championeta* i trzecia ktorey komendanta nie pamiętam. Cesarscy nadto zmordowani nie szli za niemi, lecz forpoczty swe pod *Erlangen* i *Denneloh*

podsunęli. Im daley iechałem, tym osoblwszy był widok scen rozmaitych i okropnych. W całym prawie tym kraju słyzałem uftawiczne we wszystkich wsiach na gwałt dzwonięnie, przedemną wieśniacy bili się z Francuzami, a zamną huzary ucierały się. Xże *Lichtenstein* z 4ma szwadronami huzarow i dragonii, pierwszy stanął w *Norymberdze*. Cofnięnie się armii *Sambrzy* i *Mozy* pochodzi z klęski, którą poniosła kolumna *Bernadotta* przy *Deining*, od korpusu od armii Arcy Xcica *Karola* oddzielonego. Z *Deining* Francuzi przez *Billing* ku *Neumark* cofnęli się, gdzie się niedaleko *Postbauer* oszańcowali. Dnia 22 t. m. i w tym ich mieyscu Arcy Xiążę *Karol* atakował i do *Lauf* cofnąć się przymusił. *Wartensleben* z swoiey strony rowniez szczęśliwie za *Ambergiem* potykał się. — Z tym wszystkim obawiać ich się trzeba i walka jeszcze nie jest rozstrzygnięta. Cesarscy przy *Lauf* liczną mają jazdę, Francuzi zaś wiele, a do tego ciężkiey mają artylleryi, pierwi więc nie odebrawszy wprzody sukursu, atakować ostatnich nie mogą. Słychać że nieprzyjaciel czekać będzie w tey pozycyi na świeże posiłki, i zapewniają, że 16,000 samych *Wandeyczykow* jest w marszu, i już się w *Frankonii* znajduią. W *Szwabii* gdzie Francuzi d. 22 t. m. do *Augsburga* weszli, ciężko będzie Generałowi *Lauer* oprzeć się posuwającej się coraz daley armii *Renu* i *Mozelli*. Serce moje przerażone jest, kiedy sobie wspomnę na biedę i nieszczęścia spaść mogące namieysca w *Bamberskim*, i w wyższym *Palatynacie*, których mieszkańcy porwali się na Francuzow, jeżeli ci nazad powroczą.

Miasteczko *Bamberskie*, *Ebermannstadt* (po drodze z *Bareuthu* do *Erlangen*) na ukaranie mieszkańców, którzy się ośmielili kilku stojących na kwaterach

Francuzow pozabijać, od republikanow zapalone i tak opasane zostało, iż nikt z niego wyjść niemógł, na prozbę jednak Magistratu w *Straitberg* po spalenię się 23. domow, ogień ugaszony został.

Z Hagi 25. Sierpnia.

Rząd nasz uwiadomiony, że dwor *Lizboński* urządzenie względem położonego ambargo na wszystkie Hollenderskie okręty w portach Portugalskich znajdujące się, zezwolił także z swey strony na wolny między obydwoima narodami handel. W nocie podanej względem tego, d. 23. Lipca Konsulowi naszemu w *Lizbonie* przez tamecznego pierwszego Ministra *Pinto* stoi wyrażono: „Jego Królewko-Portugalska Mość nie bardziey nie pragnie tak zachować dobrą harmonią i przyjaźń z Rzpłtą Batawską. Spodziewa się, że żadnego już nie masz powodu, któryby mógł poróżnić obydwa Państwa i że rząd Hollenderski, wzajemnie względem dalszych związkow handlowych dawne odnowi urządzenie. Przyczyną do położenia ambargo, były środki krorych w *Hollandyi* przeciw *Portugali* zaczęto używać, i bardzo to Jego Królewską Mość zadziwiło, że *Portugalia* nie była uważana tak jak inni przyjaciele *Francyi*, z ktoremi *Rzeczpospolita Batawska* żyje w pokoju.

Listy z *Rygi* donoszą, że stosownie do rozkazu Imperatorowey, zabronione jest okrętom naszym znajdować się w portach *Rossyjskich*. Neutralnym jednak okrętom płynącym do *Hollandyi* lub z kraju naszego powracającym wolno jest do wspomnionych portow zawiać.

Z Kamieńca Podolskiego 15. Sierpnia.

Z *Podola* donoszą iż na granicy wschodney *Galicji* aż ku *Brodom*, stoi armia *Rossyjska* od 60,000 ludzi.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 6. WRZESNIA R. 1796. WE WTOREK.

Z Freyburga (w Bryzgowii) 17 Sierpnia.

Jeszcze tu żadnych kontrybucyi na poddanych Cesarzkich nie nałożono, ale rekwiizycyi jest dosyć. Naywiększa jednak kraiu naszego szkoda wiele milionow wynosząca, jest zupełne wycięcie czarnego lasu (*Schwarzwald*) który niezmierną moc miał w sobie drzewa do budowy. Mnóstwo cieślow i kilku officerow morskich przybyło tam z *Strazburga*, którzy cały las rozmierzyli, drzewo na maszty i do budowli okrętowej zdadne poznaczyli i już wycinać kazali. Do przewozu drzewa tego do *Renu* przygotowano potrzebne maszyny. Część jego ma być Holendrom odstąpiona. — Nawet w cyrkułe *Szwabii* pomimo zawartego z Margrabią *Badeńskim* zawieszenia broni, Generał Francuzki *Tuncq* 2.000 dębów i 2.000 sztuk iedliny wyciąć kazał. — Cała artylerya rezerwowa, która od armii Arcyksięcia *Karola* do *Bawaryi* odesłana została, składa się z 1260. armat, 108 haubic i 84 moździerzey.

Z Hagi 25. Sierpnia.

Obrot czynności wojennych w Niemczech, tym nas bardziey dotyka, im rzeczą jest pewnieyszą, że przez negocyacye o pokoy i nastąpić mogące układy, rewolucya nasza i rząd nasz teraznieyszy mocniej będą ugruntowane. Familia O-

ranii straciwszy Sztatuderat, gdzie indziey może poszukiwać będzie nagrody. Lubo flotta z *Texel* dla krążących przy brzegach naszych eskadr nieprzyjacielskich wyjść na morze nie może, iednakże staramy się wzmocnić ją różnemi okrętami. Zeszłego tygodnia okręt liniowy *Mars*, korzystając z dobrego wiatru od północy pod czas ktorego flotta Angielska oddaloną była od brzegow, zawinął do *Texel*. Eskadra w *Helvoetsluis* pod kommandą Kontr-Admirała *Blois* zostająca wkrótce tam także jest spodziewana. W tych dniach kilka wojennych okrętow Angielskich pokazało się przy ujściu *Mozy*, zaczęto zaraz ze wszystkich bateriy strzelać do nich, lecz kule nie dosięgały ich dla wielkiego oddalenia. — Minister Francuzki *Noel* donosił Konwencyi, że Obywatel *Pecheron* mianowany jest Agentem marynarskim Francuzkim w *Flissingen*. Rząd nasz wkrótce wyznaczyć ma także Kommissarza dla przyspieszenia wzajemnych od obojga rządow urzędzeń względem tego portu. — Obywatel *Blauw* bywszy nasz Minister w *Parryżu*, wyjeżdża do Włoch w tymże charakterze. Rząd darował mu 3000 zło: Hol: a pensya jego roczna wynosić ma 12.000 zło: Hol: — W tych dniach Konwencya uchwaliła, aby żaden z Ministrów, Konsulow i Agentow Rzplitey naszej od

obcych Mocarstw żadnych nie przyjmował zleceń, i żeby Konsulowie w *Lewancie* w ciągłej zostawali korespondencyi z Ministrem naszym w *Stambule* i bez zezwolenia jego obcym okrętom używać bandery Hollenderskiej nie pozwalali. — Z *Luxemburga* i *Landau* przeprowadzono ciężką artylleryą pod *Ehrenbreitsstein* i *Moguncyą*.

„Na Notę Ministra Francuzkiego, (ktorą dawniey w gazecie umieściliśmy) deputacya interessow zagranicznych przyjętą w konwencyi odpowiedź w następujących wyrazach, temuż Ministrowi komunikowała. „

Mieliśmy już honor uwiadomić cię *Obywatelu Ministrze* w Nocie naszej d. 27 Lipca 1796 o ukontentowaniu z jakim Zgromadzenie narodowe reprezentujące lud Batawów przyjęło Notę twoją, w której wyrażasz życzenia rządu Francuzkiego, aby u iey aliancki Rząd Konstytucyjny nastąpił po rządzie tymczasowym i zastępczym, który częstokroć źródłem bywa rozruchow i zwaśnień. Na mocy uchwały Zgromadzenia prawodawczego rekwirowaliśmy deputacyą konstytucyjną, aby nam udzieliła pewney wiadomości o czasie kiedy spodziewa się zakończyć pracę swoją. W konferencyach z kilku iey członkami odbytych zostaliśmy uwiadomieni, że większa część nayistotniejszych artykułow już jest ułożona, i że wkrótce uczynione będą względem nich rapporta w Zgromadzeniu narodowym. Osoby składające wspomnioną deputacyą przekonane są o potrzebie oddziału władz, i dania rządowi dostateczney siły, dla postawienia narodu Batawów na takim stopniu, aby dla swych sprzymierzeńcow był użyteczny a nieprzyjacielem swym straszny. Deputacya wspomniona przyspieszy ko-

niec dzieła tego, i nie przeydzie czas szczęście miesięczny zamierzony sobie przez prawo do ukończenia tey pracy. Ta jest odpowiedź, którą zlecono nam jest dać ci *Obywatelu Ministrze* na noty twoie. Nie potrzebuemy powtarzać tu sentymentow wdzięczności, ktoremi zgromadzenie prawodawcze przejęte jest widząc z jaką troskliwością rząd Francuzki pragnie, aby rewolucya nasza była iak nayprędzey na mocnych postawiona zasadach. Racz być tóżnaczem iey u niego, i zapewnić go o chęci naszej i Zgromadzenia Narodowego, względem coraz tęższego ugruntowania iedności i związkow między obiema Rzpmi.

Z *Włoch* 13. Sierpnia.

Korzyści ktore *Austryacy* przy końcu zeszłego miesiąca pod *Mantuą* odnieśli, sprawiły także w *Liorno* nieiakię poruszenia. Z powodu tego *Gubernator Lavillette* wydał d. 3. t. m. mocną proklamacyą, podług ktorey wszyscy, coby fałszywe rozsiewali wieści, trwogę wzniecali, do bant u lub skupiania się zachęcali &c. iak naysurowiey mają być karani. — Od woysk Francuzkich miano w *Medyolanie* 13. Sierpnia wiadomość, że d. 8. tegoż miesiąca do wszystkich dawniejszych stanowisk powróciły. Dniem wprzody przymusili *Cesarzkich* do ustąpienia z *Verony* i cofnienia się do *Vicenza*. *Generał Faulquet* kommandant w *Lombardyi* wiechał z *Medyolanu* dla obięcia kommandy nad armią oblegającą *Mantue*. *Generał Buonaparte* pisał list do municypalności *Medyolańskiej*, w którym chwali iey postępowanie i zapewnia, że *Francuzi* wszelkich przyłożą starań, aby *Lombardya* była wolną i szczęśliwą. — W liście tym przyłączył wiadome opisanie pięciu bitew od 2. do 6. Sierpnia steczonych, w których *Francuzi* 2,000. ludzi w zabitych i

ranych, a 1300 w niewolnikach utracili. Przez *Medyolan* codziennie niewolnicy Cesarscy przechodzą i po krótkim odpoczynku daley ich do *Nizza* prowadzą. W tych dniach aresztowano w *Medyolanie*

znaczną liczbę osob, ktore dawniej w służbie były *Arcy-Xcia Ferdynanda*. Między aresztowanymi znajduje się także prawnik *Fontanone*, przysłany tu od *Kroila Sardyńskiego* w niewiadomym interesie.

Cytacya Publiczna niewiadomych Wierzycielow zbiegłego z kraiu Ur. Jozefa Wybickiego ad liquidandum & justificandum prætensa.

Fryderyk Wilhelm z Bożey łaski Krol Pruski &c.

Podajemy niniejszym zapozwem, komu o tym wiedzieć należy, do wiadomości, iż względem majątku, przedtym do *Ur. Jozefa Wybickiego* zdrajcy Majestatu z kraiu zbiegłego, należącego, i Skarbowi przysądzonego, na żądanie Urzędu Fiskalnego, likwidacyiny proces rozpoczęty i publiczny zapozwem wierzycielom do zgłoszenia się, i pokazania swoich długow dekretowanym został. Przeto zapozuwamy wszystkich tych, ktorzy rozumieją, iż mają *ex quocunque capite* iakowe długi i pretensye do majątku wspomnionego *Ur. Jozefa Wybickiego* niniejszym obwieszczeniem, aby o swoich pretensyach w przeciągu trzech Miesiący ustnie albo na piśmie naszey tuteyszey Południowo Pruskiej Regencyi doniesli, tudzież do tego doniesienia kopie i dokumenta, na ktorzych się też pretensye gruntują, przyłączyli. Na wyznaczonym publicznym terminie likwidacyiny, dnia 16 grudnia, o godzinie 9tey rano przed Deputowanym naszym Regencyinyms Konsyliarzem *Diedrichs* na naszey tuteyszey Regencyi osobiście lub przez prawnych pełnomocnikow stawili się; Summę i gatunek swych pretensyi dokładnie podali, dokumenta, listy, i inne dowody, ktoremiby wartość rzeczy i rzetelność swych pretensyi okazać mogli w oryginałach złożyli, i one pokazali, to co w tey mierze potrzebnego jest, do protokółu podali i umieszczenia swego ze swemi pretensyami w mającym być ferowanym Dekrecie *Potioritatis* podług praw pierwszeństwa, jeżeli im iakie służą oczekiwali. Ci zaś wierzyciele, ktorzy się nie zgłoszą lub się na wyznaczonym likwidacyinyms terminie nie stawią, mają się nieochybnie spodziewać, iż ze wszystkimi swoiemi pretensyami do *massy* oddalonymi i wieczne im w tey mierze milczenie nakazane zostanie.

Nakoniec onym Wierzycielom, ktorzyby dla nazbyt wielkiej odległości albo dla innych przyczyn prawnych w osobistym stawieniu się przeszkodę mieli, i ktorymby tu na znaiomości brakować miało, proponują się naywyższy Poborczy i sprawiedliwości Kommissarz *Rothe*, podobnież Kommissarze Sprawiedliwości: *Neyman*, *Wolff*, *Baier*, *Myler*, aby ktorego z nich sobie obrali i tegoż dostateczną informacyą i plenipotencyą opatrzyć mogli. Podług czego wszyscy Wierzyciele zachować się mają. Dla lepszey wiary nakazaliśmy niniejszy zapozwem wydać pod pieczęcią większą naszey Południowo-Pruskiej Regencyi i pod zwyczajnym podpisem.

Dan w *Poznanu* dnia 4 Sierpnia 1796. — Krolowko Południowa Pruska Regencya.

Magistrat Miasta Warszawy.

Aresztant *Malinowski* czyli *Kalinowski*, niskiego wzrostu, włosów białych, w łzawych sukmanach, w więzieniu *Batuza* Miasta *Sarey Warszawy* między dniami 21. i 24. przelzłego *Mca* uciekł. Jest on

rodem z Suchczyc blisko Ostrołęki, a był nim z Brześcia przysłany. Upraszamy więc wszelkiej Zwierzchności, ażeby przechodzącego Arelzanta zatrzymali i Magistratowi do Ostrołęki odesłali. Dan w Warszawie d. 2go Września 1796.

v. Schimmelfennig.

Patz.

Podaje się do publicznej wiadomości, iż z woli i urzędzenia najwyższego rządu krajowego, w koronie J.C. Krolewsko, Apostolskiej Mości, w Cyrkule Białskim w miaścieczku Janowie Biskupim nad Bugiem, w przytomności osoby od rządu umocowanej, na satysfakcyę sukcesorow i kredytorow s. p. J.W. Naruszewicza Biskupa Łuckiego, przez publiczną Licytacyą, więcej dajacemu za gotowe pieniądze przedawane będą różne rzeczy; jako to: Ogiery, Klacze stadne, żrzebce &c. Krowy Hollenderskie i bydło wiorakiego gatunku, srebro, porcellana, niesz, cyna, meble różne Pałacowe, Zegary, Portrety, Koperfztychy, bielizna stołowa, powozy różne, sprzęty stajenne, kuchenne, Rzemieślnicze i Gospodarskie &c. Takowych zaś rzeczy licytacya rozpocznie się na dniu 15. Września roku bieżącego 1796. i do zupełnego wyprzedania kontynuować się będzie.

D O N I E S I E N I A.

Mein Compagnon der Michael Schweitzer hat auf diejenige Lieferung, welche ich im vorigen Jahre durch die Monate Junii, Julii, August und September, für das ganze Peterkausche Kammer Departement besorgt habe, verschiedene Schulden Kontrahirt und in dieser Hinsicht verschiedene Reverse und andere Schuldverschreibungen unter meinem Namen ausgefellt, und da mir nun als Entrepreneur dieser Lieferung, sehr daran gelegen ist die Eigenthümer dieser Reverse, und überhaupt den ganzen Betrag der auf diese art entstandenen Forderungen zu wissen, so fordreich hiemit alle diejenigen auf, welche auf die gedachte Lieferung aus irgend einem Grunde, einem Anspruch zu haben vermeinen, sich bei mir dieserhalb binnen zwey monaten a dato zu melden, und ihre Forderungen gehörig anzuzeigen, wiedrigenfalls aber zu gewärtigen, das ich keine sich später meldende Pretendenden mit ihren Forderungen anhören, vielweniger aber befriedigen werde. Warschau den 25. August 1796.

Jtzig Jacob Flatau.

Auf der Krakauer Vorstadt.
der Postgegenüber wohnhaft.

Terefa Łapińska rodem z Białegostoku, poźedziży za mąż lat temu dziesięć za Łukazsa Popławskiego go służącego teraz za lekaiia u J.W. Mokronowskiego Starosty Złotoryskiego w Jordanowicach w Ziemi Warszawskiej, w R. 1794. puściwszy się na rolpuć odeszła z tych krajow z woyskiem Rosyjskim w R. 1795. z tych stron odchodzącym. Rodzice iey byli rodem z Węgier, ona ma lat około trzydziest, wzrostu słuznego, brwi czarnych, i pici czerniawey, skłonna do piiansta, zdolna do prania bielizny i szycia. Upraszamy tedy pomieniony Łukasz Popławski mąż opuśczoney, ażeby jeżeli kto wie, o iey mieyscu przebywania, albo o śmierci i gdzieby pochowana była, raczył przez miłość chrześciańską dać mu znać przez pocztę Warszawską do Błonia.

Piotr Dufour Drukarz we wszystkich językach, mieszkający w Rynku Miasta Starej Warszawy, pod Nrem 58. podaje do wiadomości publiczney, iż od dnia 1. Września 1796 roku zaczął przedawać Dzieła wielce interesujące i arcy potrzebne tak dla woyskowych jako też dla osób mieszkających na wsi, a lubiących konie, pod tytułem: Nowa Apteczka Końska, napisana po Francuzku przez P. de la Guerniere, koniuszego Ludwika XV. Krola Francuzkiego, a na Polski język przelożona przez J.P. Kruśniskiego Filozofii Doktora, 1. Tom in gvo zawierający 400. kart, kosztuje zli: 6. NB. Ten jeden Tom sam przez się składający całość zupełną, jest nader oświecający; lecz złączony z dwoma Tomami przez tegoż Drukarza przed kilką laty wydane pod tytułem: Apteczka Końska, formułą razem dokładny kurs Hyspiatryki. Pierwsze dwa Tomy przedają się osobno po zli: 7.

Z Czwartku przelatęło na Piątek w nocy w Siennicy o mil 6: od Warszawy na nielegu w Austeryi skradziono Zegarki dwa, jeden szczerozłoty z Emalią szafirową i sprężyna do otwierania, mający napis na wierzchu koperty w około szła następujący: Lorsque l'Amour est joint à l'Amitie, c'est la supreme Felicité; u tegoż Zegarka jest Isicuzek takoz złoty z zerwaną cieniwiwą od Kluczyka. Drugi srebrny w iedney kopercie z napisem na Cyferblacie Guguanus à Versavie, u którego jest tasiemka Jedwabna zielona złotem przerabiana, kluczyk do nakręcania mosiężny. Niemniej Sakiewki Jedwabne zielone w których znajdowało się dwuzłotowkami Pruskimi i Polskimi zli: 48. kto by więc dostrzegł rzeczy takowe uprasza się iżby one przytrzymał, i o tym do K. entoru Gazety Warszawskiej doniosł lub oddał, za co przywoitą odbierze nagrodę. Dan w Warszawie d. 5. Września 1796.

Es dienet zur Nachricht, das ein Metr in der Deutschen und Polnischen Sprache wie auch in der Rechen Kunst kundig, in Warschau angekommen ist, und wünschet sich hier oder auch auf dem Lande zur Unterrichtung der Kinder angenehm zu werden. Es wird die Mittel zeugen, dieses alles in Kurtzer Zeit zu erlernen. Diejenigen welche ihm anzunehmen belieben können sich im Cantor der Warschauer Zeitung melden.